

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 365/2020-74

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej Advokátska kancelária SLA, s. r. o., Miletičova 99/5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Lukášek, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 17/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 a sp. zn. 14 Co 49/2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 17/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave sa v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 49/2020 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je jej Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia a finančné zadostučinenie v sume 200 € (slovom dvesto eur), ktoré je jej Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet ustanoveného právneho zástupcu Advokátska kancelária SLA, s. r. o., Miletičova 99/5, Bratislava, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], vedený v [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave s ú p o v i n n é spoločne a nerozdielne nahradiť štátu trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 365/2020-40 z 12. novembra 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), právne zastúpenej Advokátska kancelária SLA, s. r. o., Miletičova 99/5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Lukášek, vo veci namietaného

porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 17/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 a sp. zn. 14 Co 49/2020.

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v spojení s jej doplnením doručeným ústavnému súdu 21. októbra 2020 (ďalej spolu len „ústavná sťažnosť“) argumentuje:

«Sťažovateľka sa v konaní pred Okresným súdom Bratislava II svojou žalobou zo dňa 21.01.2013 domáha vrátenia daru/zrušenia darovacej zmluvy vo vzťahu k ½ nehnuteľnosti (bytu), v ktorom sťažovateľka býva, a na ktorom je zriadené vecné bremeno doživotného bývania a užívania v prospech sťažovateľky.

Napriek skutočnosti, že nejde o zložitú vec, všeobecné súdy právoplatne vec neskončili ani ku dňu podania tohto doplnenia ústavnej sťažnosti, tzn. že konanie momentálne prebieha 7 rokov a 9 mesiacov.

... predmetné konanie má pre sťažovateľku mimoriadny význam, pretože ním chcela pred svojou smrťou napraviť stav, ktorý vznikol ako následok správania sa obdarovaného. Sťažovateľka niekoľkokrát vo svojich podaniach zdôraznila, že je osobou so závažným zdravotným postihnutím vo veľmi vysokom veku a je odkázaná na každodennú starostlivosť, pomoc a opateru. Povinnosť doopatrovať sťažovateľku mali spoločne jej syn a zároveň vnuk, ktorým obom v ½ darovala nehnuteľnosť (byt). Napriek týmto skutočnostiam sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi deklarovala a aj preukázala, že vnuk (odporca v konaní) svojim správaním voči nej a jej rodine a zároveň svojim nekonaním (nejavením žiadneho záujmu o doopatrovanie sťažovateľky alebo úhradu nákladov na byt, ktorého je spoluvlastníkom).

... sťažovateľka svojim konaním nijakým spôsobom nezdržala vedenie konania ani procesné úkony súdu či ostatných účastníkov konania a naopak vždy exemplárne dodržiavala pokyny súdu pri predvolaní na pojednávania ako aj pri predkladaní svojich vlastných podaní.

... súdey pri meritórnom posudzovaní veci sťažovateľky zlyhali vo vykonávaní bežných úkonov bez zbytočných prieťahov a naopak svojim konaním/nekonaním a postupom spôsobili viacnásobné zdržanie veci.

Napriek skutočnosti, že predsedovia oboch súdov viackrát uznali sťažnosti sťažovateľky na prieťahy v konaní za opodstatnené, dokonca zaradili spisy do zoznamu sledovaných konaní, tak tieto skutočnosti nemali vôbec za následok rýchle a bezprieťahové prejednanie veci, ale práve naopak viedli a stále vedú k prieťahom v konaní vo veci samej. Opakované doručovanie spisu na odvolacie konanie, ktoré trvá niekoľko mesiacov; nesprávne vyznačenie právoplatnosti rozsudku; opakované uloženie spisu u sudcu viac ako 6 mesiacov bez akéhokoľvek úkonu a mnohé iné procesné „zdržania“ boli odvrátiteľné pochybenia, bez ktorých by bolo možné rozhodnutie vo veci samej skrátiť najmenej o polovicu času.

... prípadné konštatovanie súdu o porušení práva a prikázanie súdom konať bez prieťahov nepredstavuje dostatočné zadosťučinenie, nakoľko zo sťažnosti je zrejmé, že okresné súde k takémuto konštatovaniu dospeli už niekoľko krát, avšak bez toho, aby to malo akýkoľvek vplyv na zrýchlenie konania alebo konanie bez prieťahov.»

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tiež poukazuje na jednotlivé úkony okresného a krajského súdu, úkony strán sporu, špecifikuje konkrétne časové obdobia, počas ktorých boli podľa jej názoru okresný a krajský súd nečinné, resp. konali nesústredene či so zbytočnými prieťahmi. V tejto súvislosti uvádza:

«(i) 25.01.2013 - doručená žaloba sťažovateľky vo veci samej na Okresný súd Bratislava II;

(ii) 06.12.2013 - prvé pojednávanie vo veci samej uskutočnené až po 11 mesiacoch odo dňa doručenia žaloby;

- napriek skutočnosti, že okresný súd mal žalobu 11 mesiacov k dispozícii, tak až na pojednávaní vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na zmenu (petitu) žaloby, hoci mohol sťažovateľku vyzvať na odstránenie väd nezrozumiteľného podania kedykoľvek po doručení žaloby; z obsahu žaloby jednoznačne vyplývalo, že sťažovateľka na súde požaduje vrátenie daru, napriek tomu, že v petite žaloby požadovala zrušenie darovacej zmluvy; túto pochybnosť mohol súd odstrániť procesnou výzvou a nemusel čakať 11*

mesiacov na pojednávanie, na ktorom vyzval právneho zástupcu na zmenu petitu žaloby, čím predĺžil konanie

(iii) 05.02.2014 - Okresný súd Bratislava II, uznesením sp. zn.: 14C/17/2013-30 rozhodol o pripustení zmeny žaloby sťažovateľky („uznesenie o zmene“)

(iv) 12.03.2014 - odporca podal proti uzneseniu o zmene odvolanie

(v) 17.09.2014 - sťažovateľka doručila sťažnosť predsedníčke okresného súdu na prietahy v konaní, nakoľko od 12.03.2014 súd nevykonal žiaden úkon o vzťahu k odvolaniu odporcu proti uzneseniu o zmene

(vi) 27.10.2014 - sťažovateľka doručila sťažnosť predsedovi Krajského súdu v Bratislave na prietahy vo vybavení sťažnosti, nakoľko predsedníčka Okresného súdu Bratislava II od 17.09.2014 nevybavila sťažnosť na prietahy v konaní;

(vii) 13.11.2014 - zákonná sudkyňa rozhodla o odvolaní odporcu po viac ako 8 mesiacoch odo dňa jeho doručenia;

(viii) 13.11.2014 - predsedníčka okresného súdu listom odpovedala sťažovateľke na sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorom konštatuje, že sťažnosť je dôvodná nakoľko sudkyňa rozhodla o odvolaní odporcu po viac ako 8 mesiacoch odo dňa jeho doručenia a bola zároveň vyzvaná, aby konala bez prietahov;

(ix) 19.11.2014 - predseda Krajského súdu v Bratislave listom odpovedal sťažovateľke na sťažnosť na prietahy vo vybavení sťažnosti, v ktorom konštatuje, že sťažnosť je dôvodná nakoľko predsedníčka okresného súdu nevybavila sťažnosť v zákonnej lehote z dôvodu, že okresný súd nesprávne založil sťažnosť do spisu bez vybavenia alebo postúpenia predsedníčke súdu;

(x) 01.04.2015 - Okresný súd vydal prvý rozsudok vo veci samej;

(xi) 27.05.2015 - sťažovateľka podala odvolanie voči prvému rozsudku vo veci samej;

(xii) 29.05.2015 - odvolanie sťažovateľky bolo poštovým podnikom doručené a okresným súdom prevzaté;

(xiii) 11.06.2015 - okresný súd napriek podanému odvolaniu vyznačil právoplatnosť prvého rozsudku vo veci samej;

(xiv) 04.01.2016 - sťažovateľka podala prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorej uviedla, že napriek podanému odvolaniu vo veci samej doposiaľ okresný súd nepostúpil vec na rozhodnutiu Krajskému súdu;

(xv) 29.02.2016 - predsedníčka okresného súdu odpovedala listom sťažovateľke na jej sťažnosť, v ktorej uviedla, že sťažnosť nie je dôvodná, nakoľko vec je právoplatne skončená z dôvodu, že vo veci nebolo podané odvolanie;

(xvi) 14.03.2016 - sťažovateľka zaslala okresnému súdu vyjadrenie spolu s podacím lístkom a potvrdením poštového podniku o dátume podania odvolania vo veci samej, ktorým namietala nesprávny postup súdu pri vyznačení právoplatnosti prvého rozsudku vo veci samej;

(xvii) 07.07.2016 - okresný súd postúpil spis krajskému súdu na odvolacie konanie po viac ako 13 mesiacoch odo dňa doručenia odvolania sťažovateľky;

- okresný súd uznal svoj nesprávny postup pri vyznačovaní právoplatnosti prvého rozsudku vo veci samej, dňa 26.05.2016 vyznačenie zrušil a z dôvodu podaného odvolania zaslal spis na rozhodnutie odvolaciemu súdu

(xviii) 28.06.2017 - bola predsedovi krajského súdu postúpená sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta prieťahy v konaní odvolacieho súdu vo veci odvolania proti prvému rozsudku vo veci samej;

(xix) 17.07.2017 - predseda krajského súdu odpovedal listom sťažovateľke na jej sťažnosť, v ktorej uviedol, že sťažnosť je dôvodná, nakoľko vo veci samej súd nevykonal žiaden úkon viac ako 12 mesiacov, od kedy bol spis krajskému súdu postúpený;

(xx) 03.04.2018 - krajský súd zrušil prvý rozsudok vo veci samej a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie;

- odo dňa podania odvolania sťažovateľky (27.05.2015) trvalo obom súdom viac ako 34 mesiacov, kým v odvolacom konaní rozhodli o odvolaní sťažovateľky, pričom na odvolacom súde sa nevytyčovalo žiadne pojednávanie

(xxi) 07.11.2018 - okresný súd vytýčil prvé pojednávanie po zrušení prvého rozsudku vo veci samej až po viac ako 6 mesiacoch, od kedy bol spis okresnému súdu vrátený na nové rozhodnutie vo veci;

(xxii) 27.09.2019 - okresný súd vydal druhé rozhodnutie vo veci samej až po viac ako 17 mesiacoch, od kedy bol spis okresnému súdu vrátený na nové rozhodnutie vo veci;

- okresný súd vytýčil 9 pojednávanií, na ktoré sa viacnásobne nedostavil odporca ani jeho právny zástupca, pričom riadne nepreukázal dôvody svojej neprítomnosti a napriek tomu

okresný súd ani jeden krát nevyužil možnosť pojednávať v neprítomnosti odporcu, hoci bolo zrejmé, že odporca úmyselne predlžuje konanie;

(xxiii) 11.11.2019 - sťažovateľka podala predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní z dôvodu nedoručenia písomného vyhotovenia druhého rozsudku vo veci samej;

(xxiv) 21.11.2019 - predsedníčka okresného súdu odpovedala listom sťažovateľke na jej sťažnosť, v ktorej uviedla, že sťažnosť je dôvodná, nakoľko druhý rozsudok vo veci samej nebol doručený v lehote 30 dní;

(xxv) 20.11.2019 - sťažovateľka podala odvolanie proti druhému rozsudku vo veci samej na okresný súd;

(xxvi) 21.04.2020 - okresný súd doručil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní až po viac ako 5 mesiacoch odo dňa doručenia odvolania sťažovateľky;

(xxvii) 16.10.2020 - ustanovený právny zástupca sťažovateľky vykonal telefonický dopyt na stav konania na krajskom súde, pričom informačné centrum súdu zástupcu informovalo, že krajský súd odo dňa 21.04.2020 nevykonal vo veci žiaden úkon po dobu takmer 6 mesiacov a spis sa nachádza u zákonného sudcu spravodajcu;

(xxviii) 19.10.2020 - sťažovateľka doručila predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, nakoľko súd už viac ako 6 mesiacov nevykonal vo veci žiaden úkon a odo dňa podania odvolania vo veci samej ubehlo 11 mesiacov;»

3. Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej označených práv postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v napadnutých konaniach, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur.

II.

Vyjadrenia účastníkov

4. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 Spr 119/2020 z 21. decembra 2020 vyjadrila k ústavnej sťažnosti predsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla:

„... vo veci sa jedná o žalobu, ktorou si žalobca uplatňuje nárok na vrátenie daru vo vzťahu k ½ bytu, na ktorom je zriadené vecné bremeno doživotného užívania, teda sa jedná o vec skutkovo náročnú na dokazovanie.

Sudkyňa tunajšieho súdu JUDr. Jana Štepániková, začala vo veci vykonávať dokazovanie aj s časovými rozostupmi, na čo bola zo strany predsedu súdu upozornená, Dňa 01.04.2015 tunajší súd vydal prvý rozsudok vo veci a dňa 27.09.2019 vydal druhý rozsudok vo veci.

Vzhľadom na dlhodobú práceneschopnosť JUDr. Jany Štepánikovej vo veci v období od 05.02.2016 do 11.01.2017 konal zastupujúci sudca.

Z dôvodu podaného odvolania zo strany žalobkyne bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o podanom odvolaní a spis sa teda od 22.04.2020 nachádza na odvolacom súde.“

5. Predsedníčka okresného súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

6. Prílohou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu bolo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne JUDr. Jany Štepánikovej, v ktorom konštatovala:

„Návrh vo veci bol podaný na tunajší súd dňa 25.1.2013. Dňa 29.1.2013 bola VSÚ vypracovaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku. Táto bola PZ žalobkyne doručená dňa 27.2.2013. 21.3.2013 bol VSÚ zadany pokyn kancelárii, aby preverila v učitárni, či bol zaplatený súdny poplatok za návrh. Dňa 29.5.2013 bol zo strany VSÚ urobený pokyn pre kanceláriu aby vytlačila záznam o zaplatení súdneho poplatku a následne predložila spis sudkyňi na ďalšiu úpravu.

Dňa 27.8.2013 som vytýčila termín pojednávania na 6.12.2013. Pojednávanie bolo otvorené a súd vec prejednal v neprítomnosti žalovaného. Teda nie je pravdou čo uvádza sťažovateľka, že súd neprejednal vec v neprítomnosti žalovaného ani lx. Taktiež nie je pravda, že až po výzve súdu na pojednávaní bol urobený návrh zo strany PZ žalobkyne na pripustenie zmeny petitu. Pojednávanie bolo odročené s tým, že súd dal predvolať žalovaného pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a predvedenia na T 12.3.2014, úprava bola urobená hneď dňa 6.12.2013. Dňa 13.12.2013 doručil PZ žalobkyne súdu návrh na pripustenie zmeny petitu. VSÚ o tomto návrhu rozhodol 5.2.2014 a zmenu petitu pripustil. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný 12.3.2014, a z dôvodu podaného odvolania žiadal pojednávanie odročiť. Pojednávanie bolo odročené na 18.6.2014, toto pojednávanie bolo odročené na neurčito. Po písomnom pokyne VSÚ bolo PZ žalobkyne

doručenie odvolanie žalovaného, ku ktorému sa vyjadril 12.9.2014. 13.11.2014 som pripustila navrhovanú zmenu petitu a zároveň som vytyčila pojednávanie na 12.12.2014. Na toto pojednávanie sa dostavil i žalovaný, ktorý bol vypočutý ako účastník konania a zároveň bol vypočutý svedok pán [REDAKOVANÉ], ktorého prítomnosť zabezpečil PZ žalobkyne, a ktorého navrhol PZ žalobkyne vypočuť v daný deň ako svedka.

Ako vyplýva už z vyššie uvedeného podrobného rozpisu úkonov súd vypočul v konaní viacerých svedkov, nakoľko v konaní sa pani žalobkyňa (stará mama žalovaného) domáhala voči žalovanému (vnuk žalobkyne) vydania daru v podiele ½ nehnuteľnosti bytu [REDAKOVANÉ], nachádzajúcom sa na [REDAKOVANÉ]...

Dňa 1.4.2015 som vo veci rozhodla rozsudkom. Rozsudok bol vypracovaný včas 27.4.2015 a v ten deň daný do spisovej kancelárie čiže 27.4.2015. Od tej chvíle sa spis nachádzal v spisovej kancelárii a mne už predložený nebol (viď úprava tajomníčky senátu zo dňa 29.6.2015, č.l. 95 spisu).

Chcem poukázať na tú skutočnosť, že ja som bola od 14.12.2015 do 6.1.2017 PN.

Zo spisu som zistila, že VSÚ (č.l. 128) dala pokyn dňa 26.5.2016 na zrušenie právoplatnosti rozsudku č.l. 94 a doručenie odvolania PZ žalovaného. Spis bol predložený KS BA na rozhodnutie o odvolaní dňa 8.7.2016. KS BA rozhodol 3.4.2018 a vec sa vrátila OS BA 1112.4.2018.18.4.2018 dala pokyn tajomníčka senátu na doručenie rozhodnutia KS BA. Spis mi bol predložený 7.6.2018. Dňa 20.8.2018 som dala pokyn na predvolanie účastníkov na T 7.11.2018. Pojednávania boli od 7.11.2018 vytyčované v plynulých časových intervaloch. Vo veci boli ešte vypočutí účastníci i svedkovia. Je pravdou že pojednávania v roku 2019 boli niekoľko krát odročené a to buď na návrh PZ žalobkyne alebo splnomocneného zástupcu žalovaného, ktorému súd zároveň doručil uznesenie zo dňa 4.7.2019 č.k. 14C/17/2013- 283, že na ďalšie návrhy na odročenie pojednávania z jeho strany súd nebude prihliadať. Na návrh PZ žalobkyne na pojednávaní 16.8.2019 súd pripustil zmenu petitu.

Vo veci som opätovne rozhodla dňa 27.9.2019. Rozsudok som vypracovala 25.10.2019 a v ten deň bol odovzdaný aj spisovej kancelárii. Som toho názoru, že vo veci som konala plynulo. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa dňa 20.11.2019. So spisom pracoval po podaní odvolania VSÚ, ktorý urobil úpravu pre spisovú kanceláriu a dal do kancelárie 5.12.2019. Spisová kancelária realizovala pokyn VSÚ dňa 23.1.2020. Dňa

7.2.2020 bolo doručené vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne. 26.2.2020 zadal VSÚ spisovej kancelárii pokyn na doručenie vyjadrenia žalovaného PZ žalobkyne, tomuto bolo vyjadrenie doručené 2.3.2020. Dňa 9.4.2020 vypracoval VSÚ predkladaciu správu. Spis bol KS v BA doručený 22.4.2020. “

7. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. I SprV 640/2020 z 28. decembra 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti predseda krajského súdu, v ktorom uviedol:

„Prípisom zo dňa 14.12.2020 som požiadal o vyjadrenie k predmetnej sťažnosti JUDr. Darinu Kuchtovú, predsedníčku senátu 14Co; požadované vyjadrenie mi bolo predložené menovanou predsedníčkou senátu dňa 18.12.2020, v ktorom uviedla nasledovné:

K veci vedenej pod sp. zn. 14Co/279/2016 sa JUDr. Darina Kuchtová vyjadrila tak, že predmetná vec napadla dňa 08.07.2016 do senátu 14Co a bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi JUDr. Edite Szabovej. Ďalšími členkami senátu boli v tom čase, predsedníčka senátu zodpovedná za chod senátu JUDr. Katarína Javorčíková a Mgr. Barbora Barteková. JUDr. Edita Szabová, ktorej bola vec pridelená odišla do starobného dôchodku k 01.01.2017 s tým, že od tohto dátumu bola zároveň do senátu 14Co pridelená JUDr. Darina Kuchtová a prevzala po odchádzajúcej sudkyňi JUDr. Edite Szabovej všetky nevybavené veci. JUDr. Darina Kuchtová podotkla, že k decembru 2016 bolo v senáte 14Co celkom nevybavených 591 vecí a u JUDr. Szabovej celkom 221 nevybavených vecí. Zároveň dodala, že ako predsedníčka senátu zodpovedná za chod senátu, v januári 2017 v tomto senáte prerozdělila najmä staré nevybavené veci z rokov 2012 až 2014 tak, aby v senáte boli tieto veci rovnomerne prerozdelené a následne po prerozdelení najmä najstarších vecí v tomto senáte požiadala všetky členky senátu, aby sa v prvom rade venovali prednostným veciam a taktiež najstarším veciam v tomto senáte boli to veci z roku 2012 až 2016. JUDr. Darina Kuchtová skonštatovala, že v čase, keď prevzala vec vedenú pod sp. zn. 14Co/279/2016 a to k 01.01.2017, tak táto vec nebola najstaršou vecou a ani nebola v tom čase reštančnou vecou, teda vecou staršou ako 1 rok. JUDr. Darina Kuchtová tiež poznamenala, že od roku 2017 rozhodovala v prvom rade najstaršie veci z roku 2012 až 2016 postupne a to s tým, že vec 14Co/279/2016 bola v senáte rozhodnutá dňa 03.04.2018.

Záverom JUDr. Darina Kuchtová k predmetnej veci uviedla, že má za to, že prieťahy v tomto konaní neboli spôsobené jej subjektívnym zavinením, a išlo o objektívne dôvody, ktoré vyplývali z vtedajšieho stavu v senáte 14Co už v rokoch 2013 až 2017.

K veci vedenej pod sp. zn. 14Co/49/2020 JUDr. Darina Kuchtová doplnila, že po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie Okresného súdu Bratislava II v Bratislave zo dňa 01.04.2015, č. k. 14C/17/2013-94, súd prvej inštancie opätovne vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 27.09.2019, č. k. 14C/17/2013-325 a to tak, že žalobu žalobkyne zamietol. Vec súd prvej inštancie predložil odvolaciemu súdu dňa 22.04.2020. Predmetná vec nie je vecou prednostnou a ani v súčasnosti nie je vecou reštančnou. JUDr. Darina Kuchtová si však plne uvedomuje, že sa jedná o vec, ktorá napadla na súd prvej inštancie v roku 2013 a prvý krát na Krajský súd v Bratislave v roku 2016, a teda ide o vec, ktorá i keď v súčasnosti je vedná pod sp. zn. 14Co/49/2020, nemožno ju považovať za vec novú. JUDr. Darina Kuchtová podotkla, že k novembru 2020 má nevybavených celkom 103 vecí, v ktorých sa nachádzajú i nevybavené veci z rokov 2017 a nasl.“

8. Predseda krajského súdu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

9. Sťažovateľka v stanovisku k vyjadreniam okresného a krajského súdu uviedla:

„... predsedovia súdov vo svojich vyjadreniach potvrdzujú, že k prieťahom v predmetných konaniach v skutočnosti došlo.

Je irelevantné, že na úrovni prvostupňového súdu mali byť prieťahy spôsobené chorobou (dlhodobou PN) sudkyne a na odvolacom súde celkovou preťaženosťou súdu, nakoľko sťažnosť smeruje voči konaniu súdu ako takého a uvádzané skutočnosti nie sú objektívnym dôvodom, pre ktoré by bolo možné porušiť právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov.

... vyjadrenia sudkyne Okresného súdu Bratislava II nie sú pravdivé, nakoľko žalobkyňa nikdy nežiadala o odročenie pojednávania. Taktiež charakteristika jej úkonov v prejednávaní veci konanie vykresľuje v neprímerane lepšom svetle, ako sa v skutočnosti odohrali.

Sudkyňa vec neprejednávala bez prítomnosti žalovaného, hoci tak urobiť mohla a mala, nakoľko na to existovali zákonné dôvody spočívajúce v neospravedlnenej neúčasti žalovaného na pojednávaní.

Okresný súd pri viacerých príležitostiach pochybil pri jednoduchých úkonoch, ktoré namiesto rádovo niekoľko dní alebo týždňov trvali často mesiace či dokonca roky...

Krajský súd rovnako pochybil pri jednoduchých úkonoch a hoci mu bol spis zaslaný oneskorene, tak doba po vydanie odvolacieho rozhodnutia dosiahla cca 34 mesiacov odo dňa podania odvolania, pričom odvolací súd nevykonával žiadne dokazovanie ani nevytyčoval žiadne ústne pojednávanie.

Krajský súd obdobne ako okresný súd vo svojom vyjadrení prietahy zdôvodnil skutočnosťami, za ktoré objektívne nezodpovedá sťažovateľka, ale výlučne súd. Navyše na odvolacom súde dochádza k opakovaniu stavu aj v súčasnosti, nakoľko napriek podanému odvolaniu sťažovateľky súd nekoná už viac ako 12 mesiacov.

... ani jeden zo súdov sa vo svojich vyjadreniach nevyjadril k návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného zadosťučinenia, z čoho sťažovateľka odvodzuje, že obom súdom je táto okolnosť ľahostajná, nakoľko ani tak predsedovia súdov ani samotný sudcovia sa nepodieľajú na priznanom primeranom zadosťučinení.

V prípadoch prietahov v súdnych konaniach má sťažovateľka za to, že ústavný súd by mal vo svojej rozhodovacej činnosti pristúpiť k ráznejšiemu navýšeniu bežne priznávaných súm finančného zadosťučinenia...“

10. Sťažovateľka zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

11. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pretože na základe podaní účastníkov a predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 17/2013 a zberného spisu krajského súdu sp. zn. 14 Co 49/2020 je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí. Navyše, účastníci na uskutočnení ústneho pojednávania netrvali.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietrahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Sťažovateľka sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach.

19. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

20. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup

samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

22. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

23. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietáhov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

24. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

25. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez

zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu

26. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je vrátenie daru, resp. v zmysle posledného pripustenia zmeny petitu okresným súdom určenie spoluvlastníckeho práva sťažovateľky k nehnuteľnosti, ktorú sťažovateľka darovala svojmu synovi [REDAKOVANÉ] a žalovanému – vnukovi [REDAKOVANÉ] na základe darovacej zmluvy z 21. decembra 1998. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka považuje správanie žalovaného za rozporné s dobrými mravmi, žalobou sa snaží doceliť zvrátenie účinkov darovacej zmluvy voči žalovanému, obnovenie svojho vlastníckeho práva. Ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva. Takéto konania sa nevyznačujú právnou zložitou, spravidla si však vyžadujú obsiahlejšie zisťovanie skutkového stavu (najmä výsluchmi svedkov), čo ústavný súd pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti bral do úvahy.

27. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

28. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania, pričom vychádzal z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, vyjadrenia zákonnej sudkyne JUDr. Štepánikovej a z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 17/2013.

29. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, podľa ktorej ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05, I. ÚS 191/2015). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

30. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústreďená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

31. Po oboznámení sa s obsahom spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 17/2013 ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní bol okresný súd nečinný v období od 22. marca 2013 (keď bol sťažovateľkou uhradený súdny poplatok za návrh) do 6. decembra 2013 (keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci). Okresný súd tiež konal neefektívne v čase od 12. marca 2014 (keď bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o pripustení zmeny petitu z 5. februára 2014) do 13. novembra 2014 (keď zákonná sudkyňa uznesením rozhodla o podanom odvolaní žalovaného). Neefektívna činnosť spočívala v tom, že v tomto období bolo nariadené pojednávanie na 18. jún 2014, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že vec bude predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní (v predmetnom prípade však o odvolaní proti uzneseniu o pripustení zmeny návrhu z 5. februára 2014 mala kompetenciu rozhodnúť zákonná sudkyňa okresného súdu podľa § 373 ods. 4 OSP účinného do 30. júna 2016), vyšší súdny úradník uznesením z 20. júna 2014 vydal uznesenie, ktorým uložil žalovanému povinnosť uhradiť sankciu za zmarené pojednávanie právnenému zástupcovi

sťažovateľky (nešlo o úkon, ktorý bol neodkladný a ktorý bol predpokladom pre možnosť rozhodnutia o odvolaní žalovaného proti uzneseniu z 5. februára 2014), odvolanie žalovaného proti uzneseniu z 5. februára 2014 bolo sťažovateľke okresným súdom zasielané až 21. augusta 2014. Napokon ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu od 29. mája 2015 (doručenie odvolania sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 1. apríla 2015 okresnému súdu) do 22. marca 2016 (keď vyšší súdny úradník vyzval sťažovateľku na preukázanie skutočností týkajúcich sa podaného odvolania).

32. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré boli spôsobené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

33. Len pre úplnosť ústavný súd vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľky, že okresný súd nevyzval sťažovateľku na zmenu petitu žaloby už po podaní žaloby, ale až na pojednávaní 6. decembra 2013, uvádza, že formulácia petitu žaloby je plne v kompetencii žalobcu, sťažovateľka bola navyše v konaní právne zastúpená. Z obsahu zápisnice z pojednávania zo 6. decembra 2013 nevyplýva, že by okresný súd vyzýval sťažovateľku na zmenu petitu.

34. Pokiaľ ide o sťažovateľkou vytýkaný postup okresného súdu pri nariaďovaní a odročovaní pojednávaní po vrátení veci krajským súdom okresnému súdu v dôsledku zrušenia rozsudku okresného súdu z 1. apríla 2015, k tomuto ústavný súd uvádza, že je pravdou, že po vrátení veci krajským súdom bolo nariadených celkovo 9 pojednávaní (na 7. november 2018, 25. január 2019, 6. marec 2019, 17. apríl 2019, 7. jún 2019, 3. júl 2019, 16. august 2019, 9. september 2019 a 27. september 2019), z toho vec sama bola prejednávaná na štyroch z nich (17. apríla 2019, 16. augusta 2019, 9. septembra 2019 a 27. septembra 2019). Ostatné pojednávania boli odročené z dôvodov na strane žalovaného, resp. jeho splnomocneného zástupcu. V tomto smere však okresný súd urobil opatrenie na predídanie ďalšieho odročovania pojednávaní, keď uznesením zo 4. júla 2019,

vychádzajúc z § 184 ods. 2 a 3 CSP, rozhodol, že na ďalšie návrhy na odročenie pojednávania z dôvodu na strane splnomocneného zástupcu žalovaného prihliadať nebude.

K namietanému porušeniu označených práv postupom krajského súdu

35. K posúdeniu prvých dvoch kritérií (právna a faktická zložitost' veci, správanie účastníka) pri postupe krajského súdu ústavný súd v plnom rozsahu poukazuje na bod 26 a 27 odôvodnenia tohto nálezu.

36. Vo vzťahu k postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 1. apríla 2015. Spis v tejto veci mu bol predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní 8. júla 2016, pričom krajský súd o predmetnom odvolaní rozhodol uznesením z 3. apríla 2018 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie sp. zn. 14 Co 279/2016 pred krajským súdom trvalo celkovo takmer jeden rok a 9 mesiacov a túto dobu nie je možné považovať za primeranú pre rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd teda svojím postupom taktiež prispel k predĺženiu konania v predmetnej veci a tým aj k predĺženiu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

38. Predseda krajského súdu a sudkyňa JUDr. Kuchtová vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti vo vzťahu k nečinnosti v odvolacom konaní sp. zn. 14 Co 279/2016 poukazovali na zaťaženosť senátu 14 Co. Ako však ústavný súd dlhodobo konštatuje, organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

39. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 (bod 1 výroku nálezu).

40. V súvislosti s v poradí druhým odvolacím konaním vedeným na krajskom súde pod sp. zn. 14 Co 49/2020 ústavný súd uvádza, že z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 14 Co 49/2020 vyplýva, že vec bola 22. apríla 2020 predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti v poradí druhému rozsudku okresného súdu z 27. septembra 2019, pričom od 27. novembra 2020 sa uskutočňovali úkony krajského súdu spojené s podanou ústavnou sťažnosťou sťažovateľky (27. novembra 2020 spis okresného súdu sp. zn. 14 C 17/2013 na žiadosť okresného súdu zapožičaný okresnému súdu na zaujatie stanoviska k ústavnej sťažnosti, po jeho vrátení krajský súd vypracoval vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a na žiadosť ústavného súdu predložil spis okresného súdu sp. zn. 14 C 17/2013 a zberný spis krajského súdu sp. zn. 14 Co 49/2020 ústavnému súdu). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že doterajšiu nečinnosť krajského súdu od 22. apríla 2020 do novembra 2020 (teda cca 7 mesiacov) nepovažuje za neprimeranú a ústavne neakceptovateľnú. Preto ústavnej sťažnosti v časti o vyslovenie porušenia označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 49/2020 nevyhovelo (bod 6 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

41. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

42. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 14 C 17/2013 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 279/2016 došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, prikázal, aby krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 49/2020 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, pričom aktuálne sa vec nachádza na krajskom súde pre účely rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky, na ktorom je vedená pod sp. zn. 14 Co 49/2020 (bod 2 výroku tohto nálezu).

43. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

44. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

45. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

46. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

47. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 20 000 eur, čo odôvodnila tým, že „... všeobecné súdy sa vo svojej činnosti nevyhli systémovým zlyháním a priedahom napriek skutočnosti, že sťažovateľka, ako osoba vo veľmi pokročilom veku zostala bdela vo svojich právach a na permanentnej báze bud' žiadala súdy o prednostné alebo urýchlené vybavenie veci alebo o okamžitú nápravu priedahov...“.

48. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

49. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

50. Berúc do úvahy konštatovanú neodôvodnenú nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného a krajského súdu, predmet konania, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € pre sťažovateľku vo vzťahu k okresnému súdu a sumy 200 € vo vzťahu ku krajskému súdu za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

51. Ústavný súd nevyhovel časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 6 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

52. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 37 ods. 2 a § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde o trovách konania a ich náhrade, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom. Pri stanovení výšky trov právneho zastúpenia sťažovateľky a priznanej náhrady týchto trov vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 ods. 3), podľa ktorej základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 €, hodnota režijného paušálu je 10,62 €. Právny zástupca sťažovateľky má nárok na odmenu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, doplnenie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) v sume 375,24 € vrátane režijného paušálu (2 x 177 € + 2 x 10,62 €). Tieto trovy konania uhradí na účet ustanoveného právneho zástupcu sťažovateľky Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky v súlade s ustanovením § 37 ods. 2 zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku nálezu). Odmenu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného a krajského súdu, ústavný súd nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci. Vzhľadom na výsledok konania o ústavnej sťažnosti, vychádzajúc z § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, náhradu

trov štátu sú povinné zaplatiť okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky (bod 5 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu